

YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2011/12409
Karar No. 2013/7842
Tarihi: 15.04.2013

İlgili Kanun / Madde
3201 S. YHBK/4

- ***YURTDIŞI HİZMET BORÇLANMASINDA
BORÇLANILAN SÜRENİN BASAMAK
İTİBAKINDA ESAS ALINARAK AYLIĞIN
BELİRLENMESİ***
-

ÖZETİ Mahkemece, davacının 1479 sayılı Yasa kapsamındaki hizmetlerinden önce yurtdışında geçen çalışmalarını 3201 sayılı Yasaya göre borçlandığı sürelerin 1479 sayılı Yasanın (4956 sayılı Yasa ile değişik) 51.maddesinin ikinci fıkrasına göre, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarında geçirdiği süre gibi dikkate alınarak, aynı yasanın 52.maddesinde öngörülen basamak yükseltme esasları çerçevesinde 12. basamak dahil basamak intibakının gerçekleştirilmesinde isabetsizlik yok ise de, 12. basamaktan sonraki intibakın, borçlanma bedelinin ödenmesi tarihindeki Merkez Bankası döviz alış fiyatı üzerinden dolar kurunun günlük borçlanma miktarının 30 gün ile çarpılması suretiyle (Ödeme tarihindeki Merkez Bankası döviz kuru X 3.5 ABD Doları X 30 gün) bulunan bir aylık prim karşılığı borçlanma tutarı, aynı tarihteki 1479 sayılı Yasanın 50.maddesine göre oluşturulmuş prim tablosundaki (bu Kanundan yararlanmak suretiyle tarafına aylık bağlanmış sigortalılara sağlık yardımı yapılmadığından sağlık sigortası primi hariç) en yakın tutarın karşılığı olan basamağı geçmeyecek şekilde tespit edilerek, daha sonra Türkiye'de 1479 sayılı Yasa kapsamındaki hizmetlerinin bu şekilde belirlenen basamağa intibak ettirilerek, basamak farkından kaynaklanan prim ve gecikme zammı borcunun belirlenip ödetilmesi gerektiğinin gözetilmemesi isabetsizdir.

Dava, davacının 3201 sayılı Yasa uyarınca Kuruma borçlandığı sürenin basamak intibakında esas alınarak aylık miktarının tespiti istemine ilişkindir.

Mahkemece, hükümde belirtildiği şekilde davanın kabulüne karar verilmiştir.

Hükümün, davalı Kurum vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Hasan Özcan tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Somut olayda, 2926 sayılı Yasa kapsamında 01.02.2006-12.02.2007 tarihleri arasında tescilli bulunan ve 01.01.1973-14.08.1984 tarihleri arasında yurtdışında geçen çalışmalarını 3201 sayılı Yasa kapsamında borçlanmış olan davacıya 01.03.2007 tarihinden itibaren 1. basamaktan yaşlılık aylığı bağlanıp ödendiği anlaşılmaktadır. Uyuşmazlık, 3201 sayılı Yasa borçlanması sonucu elde edilen hizmetlerin basamak intibakında değerlendirilip değerlendirilmeyeceği noktasındadır.

3201 sayılı Yasanın 11.maddesi, “1479 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunan ve bu Kanuna göre yurt dışında geçen çalışma sürelerini Bağ-Kur'a borçlananların Borçlandıkları süreler, Bağ-Kur'dan ayrıldıkları son basamak üzerinden, talebe bakılmaksızın basamak intibakında değerlendirilir.

Ancak, 1479 sayılı Kanunun değişik 51 inci maddesinin dördüncü fıkrası ile 52 nci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanmaz.” hükmünü getirmiş olup, maddenin düzenleniş şeklinden, öncelikle Kurum sigortalısı olarak tescil olunduktan sonra yurt dışına giden ve tekrar Türkiye'ye dönüşte Bağ-Kur sigortalısı olarak tescil olunan ve 3201 sayılı Yasa borçlanmasında bulunanlar için intibak esaslarını belirlemiş olduğu anlaşılmaktadır.

Daha önce yurtdışında çalışıp, Türkiye'ye döndükten sonra Kurum sigortalısı olan sigortalılar için bir düzenleme bulunmadığı gibi, basamak intibakı yapılmasına engel bir düzenleme de bulunmamaktadır. O halde, genel hükümler uyarınca basamak intibakının yapılmasına engel bir hüküm yoktur.

01.10.1999 tarihinde yürürlüğe giren 4447 sayılı Yasanın 31.maddesi ile değişik 1479 sayılı Yasanın 50.maddesi hükmüne göre, sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıkların hesabında yirmi dört basamaklı gelir tablosu uygulanacağı, 51. maddesinde, sigortalının bu Kanuna göre sigortalılığın başladığı tarihte 50 nci maddede belirtilen aylık ve gelir basamaklarının ilk oniki basamağından dilediğini seçebileceği, üç ay içinde basamak seçilmemesi halinde birinci basamağın seçilmiş sayılacağı, diğer sosyal güvenlik kanunları kapsamında geçirilen süre dikkate alınarak intibak ettirileceği, basamağın yanlış seçilmesi, basamak seçiminin yazılı olarak bildirilmemiş olmasına karşın prim ve kesenek yatırılmış olması ve diğer hallerde hangi basamağın seçilmiş sayılacağı ve bu madde hükmü ile ilgili diğer işlemlerin ile ilgili işlemlerin bir yönetmelikle düzenleneceği, 52 nci maddesinde ise, sigortalının bu kanuna göre seçtiği, intibak ettirildiği veya yükseltildiği ilk oniki basamakta bekleme süresinin bir yıl, onüçüncü basamaktan itibaren her bir basamakta bekleme süresinin iki yıl olduğu, ilk onbir basamakta sıra itibarıyla basamak yükseltilmesinin, prim ödemeye ve talebe bakılmaksızın Kurumca yapılacağı, onikinci basamaktan itibaren basamak yükseltilmesi için sigortalının yazılı talepte bulunması ve talep tarihinden önceki ayın sonu itibarıyla prim ve diğer borçlarını ödemiş olmasının şart olduğu, sigortalıların Kurumca yükseltildikleri tarihten veya yazılı talepte bulundukları tarihi takip eden aybaşından itibaren, basamak yükseltme farkı ile yükseltildikleri basamak üzerinden primlerini ödeyecekleri belirtilmiştir.

4447 sayılı Yasanın 39.maddesi ile 1479 sayılı Yasaya eklenen Geçici 11.maddesinde; “Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanan malüllük, yaşlılık ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ödenen son aylık tutarlar esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra 36 ncı maddenin son fıkrası hükmüne göre artırılarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlara bağlanacak yaşlılık aylığı;

a) Sigortalının, aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağının aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir tablosundaki değeri üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı ile,

b) Sigortalının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında aylar itibarıyla prim ödediği gelir basamaklarının bu basamaklardaki prim ödeme süreleri de dikkate alınarak, aylık başlangıç tarihinde yürürlükte bulunan gelir basamakları üzerinden hesaplanacak ağırlıklı ortalamasının, aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınmak suretiyle bu Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre bulunacak aylık bağlama oranı üzerinden hesaplanan aylığın, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra geçen sigortalılık süresinin toplam sigortalılık süresine orantılı olarak hesaplanan tutarı, toplamıdır. Bu şekilde hesaplanan aylık, bu Kanunun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre artırılır.

İkinci fıkraya göre bağlanacak aylık, sigortalının aylık başlangıç tarihindeki toplam sigortalılık süresi esas alınarak, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce bulunduğu gelir basamağı üzerinden bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar artırılmış tutarından az olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara bağlanacak malüllük ve ölüm aylıkları, sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra sigortalılık süresinin bulunması halinde, bu süreler esas alınarak hesaplanır.” hükmü öngörülmüştür.

Bütün bu açıklamalar ışığında, mahkemece, davacının 1479 sayılı Yasa kapsamındaki hizmetlerinden önce yurtdışında geçen çalışmalarını 3201 sayılı Yasaya göre borçlandığı sürelerin 1479 sayılı Yasanın (4956 sayılı Yasa ile değişik) 51.maddesinin ikinci fıkrasına göre, diğer sosyal güvenlik kuruluşlarında geçirdiği süre gibi dikkate alınarak, aynı yasanın 52.maddesinde öngörülen basamak yükseltme esasları çerçevesinde 12. basamak dahil basamak intibakının gerçekleştirilmesinde isabetsizlik yok ise de, 12. basamaktan sonraki intibakın, borçlanma bedelinin ödenmesi tarihindeki Merkez Bankası döviz alış fiyatı üzerinden dolar kurunun günlük borçlanma miktarının 30 gün ile çarpılması suretiyle (Ödeme tarihindeki Merkez Bankası döviz kuru X 3.5 ABD Doları X 30 gün) bulunan bir aylık prim karşılığı borçlanma tutarı, aynı tarihteki 1479 sayılı Yasanın 50.maddesine göre oluşturulmuş prim tablosundaki (bu Kanundan yararlanmak suretiyle tarafına aylık bağlanmış sigortalılara sağlık yardımı yapılmadığından sağlık sigortası primi hariç) en yakın tutarın karşılığı olan basamağı geçmeyecek şekilde tespit edilerek, daha sonra Türkiye'de 1479 sayılı Yasa kapsamındaki hizmetlerinin bu şekilde belirlenen basamağa intibak ettirilerek, basamak farkından kaynaklanan prim ve gecikme zammı borcunun belirlenip ödetilmesi gerektiğinin gözetilmemesi isabetsizdir.

Ayrıca, anılan yasal düzenlemeye göre; A aylığının hesap formülü;

(01.07.2003) Gelir tablosu karşılığı

A Aylığı = Aylık gelir tutarı x ABO x 1.1.2000 öncesi hizmeti
Toplam hizmetleri

Keza B aylığının hesap formülü de;

B Aylığı= Ağırlıklı Ortalama x ABO x 1.1.2000 sonrası hizmeti
Toplam Hizmetleri

Şeklinde olacaktır. Bu şekilde hesap edilen A ve B aylıklarının toplamı, 01.07.2003 tarihi itibarıyla aylık miktarını oluşturur. Bu aylığın, 4784, 5073, 5282, 5454 ve 5565 sayılı Yasalarla getirilen artırım ve sosyal destek ödemesiyle güncellenmesi suretiyle davacının 01.03.2007 tarihindeki aylığı hesap edilmeli, davalı Kurumdan, 01.03.2007 tarihi itibarıyla davacıya bağlanan aylığın ek ödeme tutarlarını da gösterir aylık bağlama tablosu celp edilerek varılacak sonuca göre karar verilmelidir.

Yukarıdaki maddi ve hukuki olgular birlikte gözetilerek, yeniden alınacak bilirkişi raporuyla, dava konusu istem yeniden değerlendirilerek, yapılacak yargılama sonuca göre karar verilmesi gerekirken, hatalı bilirkişi raporu esas alınarak, yazılı şekilde hüküm kurulması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

O halde, davalı Kurum vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli, yukarıda açıklanan şekilde belirlenen basamağın daha yüksek olması halinde davacının hükmü temyiz etmemiş olması nedeniyle davalı Kurum lehine oluşan usuli kazanılmış hak durumu gözetilerek karar verilmek üzere hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, 15.04.2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.